

Lato z Telemannem Sommer mit Telemann 2024

*ŻARY
DOLNE
ŁUŻYCE*

Interreg

Współfinansowany przez
UNIJĘ EUROPEJSKĄ
Kofinansiert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Polska – Sachsen

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Funduszu Małych Projektów Polska Saksonia 2021 - 2027

www.telemann.com.pl

ISBN 978-83-89214-17-1

Publikacja bezpłatna / kostenloser Prospekt

© **Urząd Miejski - 2024**

Rynek 1-5, 68-200 Żary

tel. (+48) 68 470 83 00, fax (+48) 68 470 83 86

e-mail: miasto@um.zary.pl

www.zary.pl, www.telemann.com.pl

Ikonografia: UM Żary

Tekst: Magdalena Broniecka

Tłumaczenie: Edward Zys

Grafiki: Ireneusz Pruszyński, Janusz Zauściński, Marek Szala, Stanisław Antosz

Zdjęcia: Sylwia Jeziorkowska, Krzysztof Maruszczak

Wylączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy.
Przedstawione poglądy nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska
Unii Europejskiej.

Szanowni Państwo,

Lato z Telemannem to wyjątkowo cenna, muzyczna inicjatywa, która od lat cyklicznie odbywa się w Stolicy Polskich Łużyc, ciesząc się rosnącym zainteresowaniem zarówno wśród mieszkańców Żar, jak i osób przyjezdnych.

Wydarzeniom muzycznym towarzyszy popularyzowanie lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego, ponieważ koncerty odbywają się w zabytkowych obiektach i w atrakcyjnej przestrzeni zrewitalizowanego, miejskiego parku. Dobór wykonawców również nie jest przypadkowy: zależy nam na promowaniu działających w okolicy muzyków, aby unaocznić, jak wielki potencjał tkwi w artystach, związanych z naszym regionem.

Serdecznie zapraszam!

Burmistrz Miasta, Edyta Gajda

Sehr geehrte Damen und Herren!

Der «Sommer mit Telemann» ist eine außerordentlich wertvolle musikalische Initiative, die seit vielen Jahren regelmäßig in der Hauptstadt der polnischen Lausitz stattfindet und sich eines wachsenden Interesses sowohl bei den Einwohnern als auch bei den Besuchern der Stadt erfreut.

Die musikalischen Veranstaltungen gehen mit der Popularisierung des lokalen historischen und kulturellen Erbes einher, da die Konzerte in historischen Gebäuden und im attraktiven Raum des revitalisierten Stadtparks stattfinden. Die Auswahl der Interpreten ist auch nicht zufällig; es liegt uns daran, lokale Musiker zu fördern, um das große Potenzial der mit unserer Region verbundenen Künstler zu zeigen.

Herzlich willkommen!

*Bürgermeisterin der Stadt Żary,
Edyta Gajda*

Zabytkowa pocztówka z panoramą Żar, rustykalna
Alte Postkarte mit einem Panorama von Żary, rustikal

Na pejzaż kulturalny miasta bądź miasteczka istotny wpływ mają zjawiska i postacie, związane z lokalnym dziedzictwem oraz tradycje, wywiedzione z kultuwowania ich pamięci i sztuki. Dlatego jednostki wybitne czy zasłużone stają się nieodzownym elementem lokalnej kultury, wpływając w sposób istotny i trwały na charakter danego miejsca.

Nazywanie ulic, instytucji, wydarzeń to tylko kilka spośród symbolicznych gestów, dzięki którym wyjątkowi artyści, naukowcy, działacze itp. oddziałują na urbanistykę w kontekście dziedzictwa kultury. Inicjatywy, koncentrujące się wokół cenionej

Die Kulturlandschaft einer Stadt wird entscheidend von Phänomenen und Persönlichkeiten geprägt, die mit dem lokalen Erbe und den Traditionen verbunden sind, die sich aus der Pflege ihres Gedenkens und ihres Kunstwerks ergeben. Daher werden herausragende oder verdiente Persönlichkeiten zu einem unerlässlichen Bestandteil der lokalen Kultur und prägen den Charakter eines Ortes maßgeblich und dauerhaft.

Die Benennung von Straßen, Einrichtungen und Veranstaltungen sind nur einige der symbolischen Gesten, durch die herausragende Künstler, Wissenschaftler, aktive Akteure usw. mit der Stadtplanung

w środowisku postaci historycznej, wyznaczają kierunek rozwoju tradycji miejskiej i kształtują kalendarz kulturalnych wydarzeń w okolicy.

Postacią, która w Żarach odgrywa niebagatelną rolę w tym zakresie, jest Georg Philipp Telemann - jeden z nielicznych, by nie rzec: jedyny artysta o sławie europejskiej, związany z Żarami przez okres krótki, ale istotny zarówno w kontekście jego własnej biografii, jak też i późniejszej kultury miasta.

Wymieniany jednym tchem z Johannem Sebastianem Bachem, a nawet stawiany nad mistrzem fugi, Georg Philipp Telemann (1681-1767) niezmiennie rozśławia Żary, już to przyciągając entuzjastów barokowego brzmienia w miesiącach letnich, już to używając imienia Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Żarach, która również cyklicznie realizuje inicjatywy, inspirowane twórczością swego patrona.

im Rahmen des kulturellen Erbes interagieren. Initiativen, die sich um eine von der Umwelt hoch geschätzte historische Persönlichkeit drehen, sind richtungsweisend für die städtische Tradition und prägen den Kalender der kulturellen Veranstaltungen in der Umgebung.

Einer der wenigen, wenn nicht sogar der einzige Künstler von europäischem Rang, der nur kurze Zeit mit Sorau (Žary) verbunden war, die aber bedeutend für den Künstler in Hinblick auf seine Biografie und auch für die spätere Kultur der Stadt war, ist Georg Philipp Telemann.

Georg Philipp Telemann (1681-1767), der in einem Atemzug mit Johann Sebastian Bach genannt und sogar über den Meister der Fuge gestellt wird, trägt nach wie vor zur Berühmtheit von Žary bei, sei es, indem er in den Sommermonaten Liebhaber der Barockmusik anlockt, sei es, indem er der Staatlichen Musikschule des 1. Grades von Žary seinen Namen geliehen hat, die ebenfalls regelmäßig Initiativen durchführt, die vom Werk ihres Namengebers inspiriert sind.

Zespół Fletowy „Ensemble Flauta Dulce” z Weisswasser
Flötenensemble „Flauta Dulce” aus Weißwasser / 2024

Skąd się bierze wyjątkowość twórczości Telemanna?

Współczesny artyście niemiecki teoretyk literatury i dramaturg Johann Christoph Gottsched, wliczał Telemanna - obok Händla i Bacha - do *trzech mistrzów muzyki, którzy dzisiaj oddają cześć naszej ojczyźnie*. Dorobek muzyka jest imponujący i obejmuje ponad 3000 kompozycji, z których połowa zaginęła, a większość nie była wykonywana od XVIII wieku. W latach 1708–1750 Telemann skomponował 1043 kantaty sakralne i 600 suit uwerturowych oraz rodzajów koncertów na kombinacje instrumentów, których nie używał żaden inny kompozytor tamtych czasów. Ponadto ten awangardowy przedstawiciel baroku mniejszą wagę przykładał do wirtuozerskiej

Worauf beruht und worin liegt die Einzigartigkeit des Telemannschen Werkes?

Ein Zeitgenosse des Künstlers, der deutsche Literaturtheoretiker und Dramatiker Johann Christoph Gottsched, zählte Telemann - neben Händel und Bach - *zu den drei musikalischen Meistern, die heutzutage unserem Vaterlande Ehre machen*. Das Gesamtwerk des Musikers ist beeindruckend und umfasst mehr als 3.000 Kompositionen, von denen die Hälfte verschollen ist und die meisten seit dem 18. Jahrhundert nicht mehr aufgeführt wurden. In den Jahren 1708 - 1750 komponierte Telemann 1.043 geistliche Kantaten und 600 Ouvertürensuiten sowie Konzerttypen für Instrumentencombinationen, die kein anderer Komponist seiner Zeit verwendete. Zudem

Patryk Adamkiewicz (tenor) „Pieta Signore”
Patryk Adamkiewicz (Tenor) „Pieta Signore” / 2024

ornamentyki, stawiając na bogaty koloryt brzmienia. Inspiracji poszukiwał wszędzie i nie bał się nowatorskich rozwiązań. W jego muzyce można odnaleźć wpływy francuskie, włoskie i niemieckie style narodowe.

W tym miejscu szczególnie wskazane jest podkreślenie obecności motywów polskiej muzyki ludowej w twórczości kompozytora; można wręcz zaryzykować twierdzenie, że przed Fryderykiem Chopinem to Telemann upowszechnił i przybliżył europejskim odbiorcom urodę polskiego folkloru. Jednak – w przeciwieństwie do Chopina – u Telemanna pierwiastek polski ma charakter radosny, nieledwie figlarny, bez owego szczególnego „żalu”, który stanowi dominantę w twórczości najwybitniejszego polskiego romantyka.

legte der avantgardistische Vertreter des Barocks weniger Wert auf virtuose Verzierungen, sondern entschied sich für eine reiche Klangfarbe. Er suchte überall nach Inspiration und scheute sich nicht vor innovativen Lösungen. Einflüsse französischer, italienischer und deutscher Nationalstile finden sich in seiner Musik wieder.

An dieser Stelle ist es besonders angebracht, die Präsenz polnischer Volksmusikmotive im Werk des Komponisten hervorzuheben; man könnte sogar die Behauptung wagen, dass es Telemann war, der noch vor Frédéric Chopin die Schönheit der polnischen Folklore popularisierte und dem europäischen Publikum näherbrachte. Im Gegensatz zu Chopin ist das polnische Element in Telemanns Werken

Telemann – podobnie jak Chopin – korzystał z każdej okazji, by chłonąć muzykę ludową. W swej autobiografii przyznaje, że będąc w Polsce, słuchał lokalnych muzyków, przygrywających do tańca na dudach, skrzypcach, puzonie i regale:

Kiedy dwór po pół roku przeniósł się do Pszczyny do swojej górnośląskiej posiadłości, poznałem tam dobrze, jako też w Krakowie, muzykę polską i hanacką w jej barbarzyńskim doprawdy pięknie. W zwykłych karczmach grano ją na przywiązanych do ciała skrzypcach nastrojonych tercję wyżej i znacznie głośniejszych niż pół tuzina zwykłych skrzypiec, na polskich dudach, na puzonie kwintowym i na regale. W miejscach bardziej okazałych regału jednak nie było, za to więcej skrzypiec i dud:

jedoch von fröhlicher, fast spielerischer Natur, ohne jene besondere "Trauer", die das Werk des bedeutendsten polnischen Romantikers beherrscht.

Telemann nutzte - wie Chopin - jede Gelegenheit, um die Volksmusik aufzusaugen. In seiner Autobiographie gibt er zu, dass er während seines Aufenthalts in Polen den einheimischen Musikern zuhörte, die Dudelsack, Geige, Posaune und Regal spielten:

Als der Hof sich nach einem halben Jahr nach Pszczyna in seine oberschlesische Standesherrschaft begab, lernte ich sowohl daselbst, als auch in Krakau, die polnische und hanakische Musik in ihrer barbarischen Schönheit kennen. In gewöhnlichen Wirtshäusern wurde sie auf an

Marek Kwarta (fortepian) „Pieta Signore” / Marek Kwarta (Klavier) „Pieta Signore“ / 2024

Waldemar Wolski „Przepiękne barwy baroku...i nie tylko”
Waldemar Wolski „Die wunderschönen Farben des Barock ...und nicht nur” / 2024

kiedyś doliczyłem się 36 skrzypiec i 8 dud. Aż trudno uwierzyć jak wspaniałe pomysły mają ci dudziarze i skrzypkowie, gdy fantazjują w czasie, kiedy odpoczywano od tańca. Ktoś uważny w ciągu ośmiu dni zebrałby tu pomysłów na całe życie. Tak wiele dobrego znajduje się bowiem w tej muzyce – pisał w autobiografii, opublikowanej w 1740 roku w Hamburgu.

Partie improwizowane, które muzycy wplatali pomiędzy tańce, wywoływały u Telemanna szczególny entuzjazm; warto podkreślić, że improwizacja w muzyce jest niezwykle ważną umiejętnością, która często odróżnia prawdziwego artystę od rzemieślnika. Romantyzm wyeksponował rolę improwizacji/fantazji, czyniąc z niej osobny

den Körper gebundenen Fiedeln gespielt, die ein Drittel höher gestimmt und viel lauter waren als ein halbes Dutzend gewöhnlicher Fiedeln, auf polnischen Dudelsäcken, auf der Altposaune und auf dem Regal. An den prächtigeren Orten fehlte jedoch das Regal, dafür gab es mehr Geigen und Dudelsäcke: Ich zählte einmal 36 Geigen und acht Dudelsäcke. Man sollte kaum glauben, was dergleichen Bockpfeiffer oder Geiger für wunderbare Einfälle haben, wenn sie, sooft die Tanzeden ruhen, fantasieren. Ein Aufmerksamer könnte von ihnen in acht Tagen Gedanken für ein ganzes Leben erschnappen. Denn es steckt so viel Gutes in dieser Musik – schrieb er in der Autobiographie, die 1740 in Hamburg veröffentlicht wurde.

Uczniowie i nauczyciele z PSM I stopnia im. G. Ph. Telemanna w Żarach oraz niemieckich szkół muzycznych Kreismusikschule Dreiländereck Niesky i Adam Hiller Musikschule Görlitz

Schüler und Lehrer der Staatlichen G.Ph. Telemann-Musikschule I Grades in Żary, der Kreismusikschule Dreiländereck Niesky und Adam Hiller Musikschule Görlitz / 2024

gatunek; współcześnie improwizację w muzyce najczęściej można podziwiać podczas *jam session*.

Telemann żywiłowo reagował na sugestywność brzmień polskich muzykantów, czego odzwierciedleniem jest panegiryk:

*Wychwała człowiek właśnie to,
co może go ucieszyć*

*A polska pieśń uczyni tak, że każdy
skakać spieszyc.*

*Bez trudu tedy przyjdzie mi
konkluzja całkiem pewna:*

*Muzyka polska, wierzcie mi, bynajmniej
nie jest z drewna*

Die improvisierten Partien, die die Musiker zwischen den Tänzen einflochten, hatten bei Telemann besondere Begeisterung ausgelöst; es ist zu betonen, dass die Improvisation in der Musik eine äußerst wichtige Fähigkeit ist, die oft den wahren Künstler vom Handwerker unterscheidet. Die Romantik hob die Rolle der Improvisation/Fantasie hervor und machte sie zu einer eigenen Gattung; heute kann man Improvisation in der Musik vor allem bei Jamsessions genießen.

Telemann reagierte energisch auf die Suggestivität der Klänge polnischer Musiker, was sich in der Panegyriker widerspiegelt:

Uczniowie i nauczyciele z PSM I stopnia im. G. Ph. Telemanna w Żarach oraz niemieckich szkół muzycznych Kreismusikschule Dreiländereck Niesky i Adam Hiller Musikschule Görlitz

Schüler und Lehrer der Staatlichen G.Ph. Telemann-Musikschule I Grades in Żary, der Kreismusikschule Dreiländereck Niesky und Adam Hiller Musikschule Görlitz / 2024

Co sprawiło, że młody Telemann tak entuzjastycznie chłonał polski folklor w okresie młodzieńczym, dostrzegając w nim głównie jasne, radosne tony? Czy kluczowy był fakt, że pełen nadziei i optymizmu, rozwijał swoją karierę?

Czy może pierwsza miłość – albowiem to w Żarach zakochał się z wzajemnością i poślubił swą pierwszą żonę w zamkowej kaplicy – sprawiła, że wychwytywał głównie ujmujące frazy, majorowe tony i skoczne rytmy?

Es lobt ein jeder sonst das, was ihn kann erfreun.

Nun bringt ein Polnisch Lied die ganze Welt zum springen;

So brauch ich keine Müh den Schluß heraus zu bringen:

Die Polnische Musik muß nicht von Holze sein.

Was war es, das den jungen Telemann in seiner Jugend so begeistert polnische Folklore aufsaugen ließ, in der er vor allem helle, fröhliche Töne wahrnahm? War die Tatsache ausschlaggebend, dass er voller Hoffnung und Optimismus seine Karriere vorantrieb?

Uczniowie i nauczyciele z PSM I stopnia im. G. Ph. Telemanna w Żarach oraz niemieckich szkół muzycznych Kreismusikschule Dreiländereck Niesky i Adam Hiller Musikschule Görlitz

Schüler und Lehrer der Staatlichen G.Ph. Telemann-Musikschule I Grades in Żary, der Kreismusikschule Dreiländereck Niesky und Adam Hiller Musikschule Görlitz / 2024

Trudne początki

Myliłby się ten, który by sądził, że Telemann – naturalny wszechstronny talent, samouk, poliglota, multiinstrumentalista, „producent oper” komponujący z nieprzeciętną łatwością – rozwijał swoje zdolności bez komplikacji i przeszkód.

Chociaż on sam od początku miał świadomość szczególnego daru i predylekcji do komponowania – o czym świadczy wyznanie w autobiografii z 1740 roku: *Bóg i natura dali mi prawdziwy pociąg do muzyki. (...) Muzyki, którą cenię jako główne szczęście mojego życia*, to jego pragnienie związania swego życia z muzyką nie spotkało

Oder war es vielleicht seine erste Liebe - denn in Sorau/Żary verliebten sich er und seine erste Ehefrau ineinander und heirateten in der Schlosskapelle -, die ihn vor allem die einnehmenden Phrasen, die Dur-Tonarten und die lebhaften Rhythmen aufgreifen ließ?

Schwieriger Anfang

Es wäre ein Irrtum zu glauben, dass Telemann - ein natürliches Allroundtalent, Autodidakt, Polyglott, Multiinstrumentalist, ein "Opern-fabrikant", der mit unvergleichlicher Leichtigkeit komponierte - seine Begabung ohne Komplikationen und Hindernisse entwickelte.

się z aprobatą matki, która wybrała dla syna bardziej solidną, gwarantującą pewne i satysfakcjonujące dochody profesję, jeżeli nie z powodu etosu, to przynajmniej dochodów. Dlatego Telemann, podobnie jak kilkadziesiąt lat później Robert Schumann, pod wpływem presji rodzicielskiej, zaczął studiować... prawo. Na szczęście dla potomnych, ani prawnikiem, ani pastorem nie został.

Jeden z najpłodniejszych kompozytorów w dziejach Europy urodził się 24 marca 1681 roku w Magdeburgu, podówczas stolicy półautonomicznego Księstwa Magdeburga w Elektoracie Brandenburgii, w Świętym Cesarstwie Rzymskim. Jego ojciec Heinrich, diakon w Heilig-Geist-Kirche, zmarł, gdy młody Georg miał zaledwie

Obwohl er selbst von Anfang an um seine besondere Begabung und Vorliebe für das Komponieren wusste - wie sein Bekenntnis in der Autobiographie von 1740 beweist: *Gott und die Natur gaben mir eine wahre Anziehungskraft zur Musik. (...) Die Musik schätze ich als das Hauptglück meines Lebens.* Es war sein Wunsch, sein Leben an die Musik zu binden, der nicht auf die Zustimmung seiner Mutter stieß, die auf einen soliden Beruf drang, der ein sicheres und lohnendes Einkommen garantierte, wenn nicht aus Gründen des Ethos, so doch zumindest des Einkommens. Daher begann Telemann, wie Robert Schumann einige Jahrzehnte später, unter elterlichem Druck, Jura zu studieren ... Zum Glück für die Nachwelt wurde er weder Jurist noch Pfarrer.

Donna Corda Quartet „Dwa oblicza muzyki - klasyka i film”
Donna Corda Quartett „Zwei Gesichter der Musik - Klassik und Film” / 2024

Sylvia Kamzelska-Bronowicka (Trio strunowe „S.A.M.”)
Sylvia Kamzelska-Bronowicka (Saitentrio „S.A.M.”) / 2024

cztery lata. W rezultacie nad rozwojem muzyki czuwała matka, która początkowo muzycznej edukacji bynajmniej mu nie wzbraiała. Przyszły kompozytor pobierał więc pierwsze lekcje muzyki w wieku 10 lat u lokalnego organisty. Ale gdy muzyka i komponowanie zaczęły bez reszty zaprzątać jego głowę, pojawił się pierwszy sprzeciw rodzicielki. Jednakże Telemann – podobnie jak Händel – dość szybko zreflektował się, że może studiować i komponować w tajemnicy. Pierwszą operę stworzył w wieku 12 lat!

Zabrano mi moje instrumenty, a wraz z nimi połowę mojego życia, i stanowczo zakazano mi napisania choćby jednej nuty - żalił się w autobiografii. - Niejedną noc,

Einer der fruchtbarsten Komponisten der europäischen Geschichte wurde am 24. März 1681 in Magdeburg geboren, der damaligen Hauptstadt des halbbautonomen Herzogtums Magdeburg im Kurfürstentum Brandenburg im Heiligen Römischen Reich. Sein Vater Heinrich, Diakon an der Heilig-Geist-Kirche, starb, als der junge Georg gerade vier Jahre alt war. Die Entwicklung des Musikers wurde daraufhin von seiner Mutter begleitet, die ihm die musikalische Ausbildung zunächst keineswegs verbot. So nahm der zukünftige Komponist im Alter von 10 Jahren seinen ersten Musikunterricht bei einem örtlichen Organisten. Als er aber begann, sich ganz der Musik und dem Komponieren zu widmen,

ponieważ nie wolno mi było robić tego w dzień, i niejedną godzinę spędziłem w samotnym miejscu, z piórem w dłoni i z pożyczonymi instrumentami.

W 1697 roku, po studiach w Domschule w Magdeburgu i szkole w Zellerfeld, Telemann został wysłany do słynnego Gymnasium Andreanum w Hildeshei, gdzie jego talent muzyczny rozkwitł, wspierany przez władze szkoły, ponieważ superintendent placówki rozeznał się w talencie ucznia i pozwolił mu rozwijać się na własną rękę

Gdy młody Georg kończył gimnazjum, był już multiinstrumentalistą, grając na flecie prostym i poprzecznym, szalamai, oboju,

gab es die ersten Einwände seiner Mutter. Doch Telemann sah – ebenso wie Händel - rechtzeitig ein, dass er studieren und im Geheimen komponieren kann. Er schrieb seine erste Oper im Alter von 12 Jahren!

"Man hat mir meine Instrumente weggenommen, und mit ihnen mein halbes Leben, und es wurde mir strengstens verboten, auch nur einen einzigen Ton zu schreiben", beklagte er in seiner Autobiographie.- Viele Nächte, weil man es mir tagsüber nicht erlaubte, und viele Stunden verbrachte ich an einem einsamen Ort, mit der Feder in der Hand und geliehenen Instrumenten.

Adam Mikulski i Marek Mikulski „Między stru-Nami” (Trio strunowe „S.A.M.”)
Adam Mikulski und Marek Mikulski „Zwischen uns(ren) Saiten” (Saitentrio „S.A.M.”) / 2024

puzonie, organach, klawesynie, skrzypcach, violi da gamba i kontrabasie. I chociaż w 1701 roku – już jako absolwent Gymnasium – udał się do wspomnianego już Lipska, aby na tamtejszym Uniwersytecie studiować prawo, ostatecznie jednak został zawodowym muzykiem, regularnie komponując utwory dla Nikolaikirche, a nawet St. Thomas. W 1702 roku został dyrektorem opery miejskiej Opernhaus auf dem Brühl, a później dyrektorem muzycznym w Neukirche.

Jednak dla Żar szczególnie istotna okazuje się decyzja artysty, związana z opuszczeniem (wskutek rozmaitych perturbacji) Lipska w 1704. 23-letni kompozytor, po otrzymaniu zaproszenia na

Nach dem Studium an der Domschule in Magdeburg und der Schule in Zellerfeld wurde Telemann 1697 an das berühmte Gymnasium Andreanum in Hildesheim geschickt, wo sein musikalisches Talent aufblühte, unterstützt von der Schulbehörde, da der Leiter der Einrichtung das Talent seines Schülers erkannte und ihm erlaubte, sich frei zu entwickeln.

Als der junge Georg das Gymnasium abschloss, war er bereits ein Multinstrumentalist, der Block- und Traversflöte, Schalmey, Oboe, Posaune, Orgel, Cembalo, Violine, Viola da Gamba und Kontrabass spielte. Und obwohl er 1701 - bereits Absolvent des Gymnasiums - nach Leipzig ging, um an der dortigen Universität Jura

Demsej Brass Quintet / 2024

Demsej Brass Quintet / 2024

stanowisko kapelmistrza na dworze hrabiego Erdmanna II Promnitz w Żarach, przybył do obecnej stolicy Polskich Łużyc, by na trwale odcisnąć ślad swojej tu obecności.

Było to pierwsze w jego karierze stanowisko, związane z prowadzeniem dworskiej kapeli. Przejął tę posadę po wielce przezeń szanowanym kapelmistrzu, Wolfgangu Casparze Printzu (1641-1717). Zgodnie z przekazami historycznymi, także Printz był szczerze usatysfakcjonowany pojawieniem się utalentowanego i obiecującego następcy. Leciwy mistrz był przekonany, że jego dorobek, przejęty przez młodego muzyka, nie tylko nie zaginie, ale będzie kreatywnie kultywowany.

zu studieren, wurde er schließlich doch Berufsmusiker und komponierte regelmäßig Werke für die Nikolaikirche und sogar für die Thomaskirche. Im Jahre 1702 wurde er Direktor des städtischen Opernhauses auf dem Brühl und später Musikdirektor an der Neukirche.

Als besonders bedeutsam für Żary hat sich jedoch die Entscheidung des Künstlers erwiesen, Leipzig im Jahr 1704 (aufgrund verschiedener Komplikationen) zu verlassen. Der 23-jährige Komponist wurde als Kapellmeister an den Hof des Grafen Erdmann II. von Promnitz in Sorau/Żary eingeladen und kam in die heutige Hauptstadt der polnischen Lausitz, um hier ein dauerhaftes Zeichen seiner Anwesenheit zu setzen.

Demsej Brass Quintet / 2024

Młody Telemann rozpoczynał swoją karierę na dworze Erdmanna II Promnitz z optymistycznym nastawieniem: *Jeśli jest w świecie coś co zachęca ducha ludzkiego by był coraz sprawniejszy w tym czego się nauczył, to jest to chyba dwór. Staramy się pozyskać łaskawość jego wielkości, uprzejmość ludzi szlachetnych, którzy na nim przebywają (...) i nie żałujemy sobie trudu by osiągnąć swój cel. (...) Skoro już w najlepszym rozkwicie moich lat dostałem się na ten dwór, to łatwo jest zauważyć, że nie będę siedział z założonymi rękami, by zbudować moje szczęście (...). Rozkazy różnych osób wysokiego rodu i żądania osób z mieszczaństwa nieustannie dawały mi powód do sporządzania całych dzieł instrumentalnych wszelkiego rodzaju.*

Dies war die erste Stelle in seiner Karriere, die mit der Leitung einer Hofkapelle verbunden war. Er übernahm diese Stelle von dem hoch angesehenen Kapellmeister Wolfgang Caspar Printz (1641-1717). Historischen Berichten zufolge war auch Printz über die Ankunft eines begabten und vielversprechenden Nachfolgers aufrichtig erfreut. Der alte Meister war überzeugt, dass sein Werk durch die Übernahme des jungen Musikers nicht nur nicht verloren gehen, sondern kreativ gepflegt werden würde.

Der junge Telemann begann seine Karriere am Hof von Erdmann II. von Promnitz mit einer optimistischen Einstellung: *Wenn es in der Welt etwas gibt, das den menschl-*

Zespół zamkowo-pałacowo-ogrodowy / Schlossanlage / 2024

Jak widać, dyscyplina, związana z imperatywem sprostania oczekiwaniom tajnego ministra na dworze polskiego króla, była czynnikiem stymulującym dla artysty, który nie widział w tym presji, lecz zachętę do intensywnego działania.

W ciągu ok. 2 lat skomponował ponad 200 utworów zwanych uweraturami, nawiązujących do stylu francuskiego (m.in. J.B. Lully'ego i A. Campry), w którym hrabia Erdmann II Promnitz szczególnie gustował. Telemann, bywając w rezydencji Promnitz w Pszczynie (Pless) oraz w Krakowie, miał okazję poznać polską i morawską muzykę ludową.

Świetność tego dworu od nowa postawionego na książęcej stopie zachęciła mnie do entuzjastycznych

chen Geist anspornt, das Gelernte immer besser zu beherrschen, so ist es wohl der Hof. Wir streben danach, die Gunst seiner Größe, das Wohlwollen der edlen Menschen, die dort residieren, zu gewinnen (...) und scheuen keine Mühe, unser Ziel zu erreichen. (...) Da ich bereits in der Blüte meiner Jahre an diesen Hof gelangt bin, ist es leicht einzusehen, dass ich nicht die Hände in den Schoß legen werde, um mein Glück aufzubauen (...) Aufträge von verschiedenen Personen aus hoher Familie und Order aus dem Bürgertum gaben mir immer wieder Anlass, ganze Instrumentalwerke aller Art zu schaffen.

Wie man sieht, war die Disziplin, die mit dem Gebot verbunden war, den Erwartungen des Geheimen

Miejski Ratusz / Rathaus / 2024

przedsięwziąć zwłaszcza w dziedzinie muzyki instrumentalnej, przy czym faworyzowałem tu przede wszystkim uwertury wraz z ich suitami, ponieważ Pan Hrabia krótko przedtem powrócił był z Francji i szczególnie je lubił. Otrzymałem tam dzieła Lully'ego, Campra i innych mistrzów, i oddałem się niemal całkowicie ich stylowi, także w ciągu dwóch lat skomponowałem 200 uwertur. Kiedy wspomniany dwór po pół roku przeniósł się do Pszczyny, wielkopolskiej posiadłości Promnitzów na Górnym Śląsku, poznałem zarówno tam, jak i w Krakowie muzykę polską i hanacką [Hanacy – mieszkańcy Moraw] w jej prawdziwie barbarzyńskim pięknie.

Rats und Kabinettsministers am Hof des polnischen Königs gerecht zu werden, ein stimulierender Faktor für den Künstler, der dies nicht als Druck, sondern als Ansporn zu intensiver Arbeit verstand.

Im Laufe von etwa zwei Jahren schrieb er mehr als 200 Musikstücke, so genannte Ouvertüren, die an den französischen Stil (u.a. von J.B. Lully und A. Campra) anlehnen, für den Graf Erdmann II. Von Promnitz eine besondere Vorliebe hatte. Telemann hatte bei seinen Besuchen in der Promnitz-Residenz in Pszczyna (Pless) und Krakau Gelegenheit, die polnische und mährische Volksmusik kennenzulernen.

„Barbarzyńskie piękno” to określenie, pojawiające się w kontekście słowiańskich melodii w autobiografii Telemanna. Epitet „barbarzyńskiego piękna” to prawdopodobnie reakcja na nieprzewidywalne, nieoczekiwane rozwiązania harmoniczne i rytmiczne w polskiej muzyce ludowej, które zafrapowały i urzekły Telemanna.

Zresztą do dziś synkopowane rytmy i fluktuacja tonacji dur/moll są wyzwaniem dla wykonawców utworów polskich kompozytorów na całym świecie.

Jednak nie tylko muzyka zauroczyła młodego artystę. Terra Saraviae to również obszar, w którym poznał on swą pierwszą miłość...

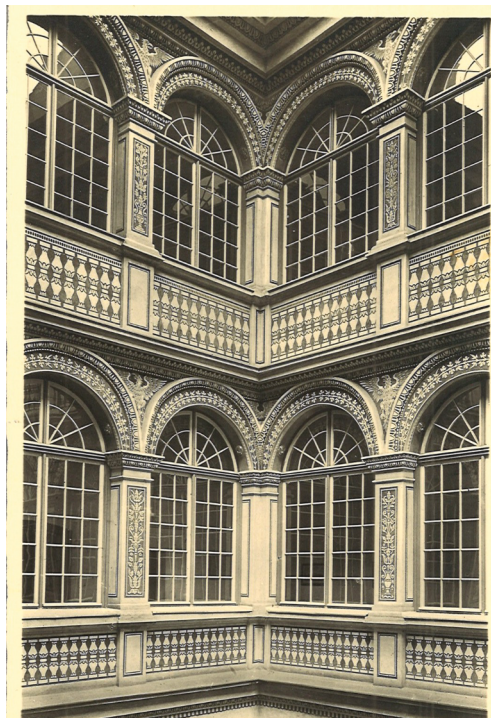
Sokoł (Lausitz)

Schlossanlage

Zespół zamkowo-pałacowo-ogrodowy
Schlossanlage

«Das glänzende Wesen dieses auf fürstlichem Fuß neu eingerichteten Hofes munterte mich zu feurigen Unternehmungen, besonders in Instrumentalsachen, worunter ich die Ouvertüren mit ihren Nebenstücken vorzüglich erwählte, weil der Herr Graf kurz vorher aus Frankreich wieder gekommen war und also dieselben liebte. Ich wurde des Lully, Campra und anderer guten Meister Arbeit habhaft, und legte mich fast ganz auf derselben Schreibart, so dass ich der Ouvertüren in zwei Jahren bei 200 zusammen brachte. Als der Hof sich ein halbes Jahr lang nach Plesse (Pszczyna), einer ober-schlesischen, Promnitzschen Ständesherrschaft, begab, lernte ich sowohl daselbst als auch in Krakau die polnische und hanakische [Hanaken - Einwohner von Mähren] Musik in ihrer wahren barbarischen Schönheit kennen. «

"Barbarische Schönheit" ist ein Begriff, der im Zusammenhang mit slawischen Melodien in Telemanns Autobiographie auftaucht. Das Epitheton "barbarische Schönheit" ist wahrscheinlich eine Reaktion auf die unvorhersehbaren, unerwarteten harmonischen und rhythmischen Lösungen in der polnischen Volksmusik, die Telemann faszinierten und fesselten. In der Tat stellen die synkopischen Rhythmen und die wechselnden Dur-Moll-Tonalitäten bis heute eine Herausforderung für die Interpreten von Werken polnischer Komponisten in aller Welt dar.

Sorau - Lichthof im Schloß Biberstein

Stempel

Dziedziniec Zamku / Schlosshof

Ślub w żarskiej kaplicy zamkowej

Amalia Louise (Elizabeth) Juliane Eberlin, dwórka księżnej von Sachsen-Weißenfels – żony hrabiego Erdmanna II von Promnitz – oślśniła młodego artystę, który pokochał ją do tego stopnia, że zdecydował się na ślub. Był niezgorszą partią, ponieważ kariera na dworze ministra Tajnego Gabinetu Augusta II Mocnego, zbiegła się z żarskim okresem prosperity obiecującego muzyka.

Doch es war nicht nur die Musik, die den jungen Künstler verzauberte. Terra Sarove ist auch der Ort, an dem er seine erste Liebe kennenlernte...

Traung in der Schlosskapelle von Żary

Amalie Louise (Elisabeth) Juliane Eberlin, Kammerjungfer der Herzogin von Sachsen-Weißenfels-Gemahlin des Grafen Erdmann II. Von Promnitz -blendete den jungen Künstler, der sich so sehr in sie verliebte, dass er beschloss, sie zu heiraten. Er war eine gute Partie, denn die Karriere am Hof des Geheimen Rates und Kabinettsministers von August dem Starken, fiel mit der Sorauer Periode des Wohlstands für den vielversprechenden Musiker zusammen.

Der besagte Minister war gleichzeitig die herausragendste Persönlichkeit in der Geschichte von Żary: ein Mann mit weitem Horizont, ein Mäzen und Visionär. Er war es, der nach der Herrschaft des Geschlechts von Biberstein und vorher der Familien Pack und Dewin die Schlossanlage von Żary mit jenem Elan ausbaute, der noch heute bewundert wird.

Erdmann II. von Promnitz erbte 1704 das Familiengut von seinem Vater und wollte der Sorauer Residenz von Anfang an den Charakter eines französischen Hofes verleihen, wobei er sich vom legendären "Sonnenkönig" Ludwig XIV. inspirieren ließ. So entstand sein schillerndes architektonisches

Minister, o którym mowa, to zarazem najwybitniejsza postać w historii Żar: człowiek szerokich horyzontów, mecenas kultury i wizjoner. To on, po okresie panowania rodu Bibersteinów, a wcześniej Packów i Devinów, rozbudował żarski zespół zamkowo-pałacowo-ogrodowy z podziwianym po dziś dzień rozmachem.

Erdmann II von Promnitz odziedziczył rodzinny majątek po ojcu w 1704 r. i od samego początku starał się nadać żarskiej rezydencji charakter francuskiego dworu, czerpiąc wzór z legendarnego „króla słońce”, Ludwika XIV. Stąd jego olśniewająca koncepcja architektoniczna zbudowania na podzamczu gotycko-renesansowej twierdzy Bibersteinów nowego pałacu Promnitzów. W rezultacie możemy dziś podziwiać zespół rezydencjonalny, liczący 13 tys. metrów kwadratowych powierzchni użytkowej. Żarski kolos nie ma sobie równych w okolicy.

Bliskie relacje Erdmanna II z Augustem II Mocnym niewątpliwie przyczyniły się do tego, że na żarsko -pszczyńskim dworze – zgodnie ze słowami samego Telemanna - „muzyka zazwyczaj wodziła rej”. Wizyta polskiego króla w 1705 r. szczególnie temu sprzyjała. Elektor saski, wraz z towarzyszącym mu dworem oraz ślub Erdmanna II z księżniczką saską Anną Marią zu Sachsen-Weissenfels we wnętrzach kościoła Maryjnego (dzisiejszej fary), wymagały wystawnej oprawy, w tym również –

Konzept, auf der Vorburg der gotisch-renaissancezeitlichen Burg derer von Biberstein ein neues Promnitz-Schloss zu errichten. Das Ergebnis ist heute eine Residenzanlage mit einer Nutzfläche von 13.000 Quadratmetern. Der Koloss von Żary ist in der Region unübertrefflich.

Die enge Beziehung Erdmanns II. zu August dem Starken trug zweifellos dazu bei, dass am Hof von Żary und Pszczyna - nach den Worten Telemanns - "die Musik gewöhnlich den Ton angab". Der Besuch des polnischen Königs im Jahr 1705 war dafür besonders förderlich. Der sächsische Kurfürst mit seinem Hofstaat sowie die Trauung von Erdmann II. und der sächsischen Herzogin Anna Maria zu Sachsen-Weissenfels in der Marienkirche (der heutigen Pfarrkirche) bedurften eines prächtigen Rahmens, auch - oder vielleicht vor allem - der Musik. Telemann war für die Umsetzung dieser Aufgabe zuständig.

Es sei an dieser Stelle betont, dass die legendäre Vitalität des polnischen Königs und seine Nachkommenschaft aus unehelichem Bett die polnische Musik in einem ganz anderen Zusammenhang maßgeblich beeinflusst hat, denn Amantine Aurore Dupin - so lautete George Sands richtiger Name, die etwa neun Jahre lang mit dem hervorragenden polnischen Komponisten Frédéric Chopin liiert war - war die Tochter des napoleonischen Offiziers Maurice Dupin,

a może nade wszystko - muzycznej. Telemann był odpowiedzialny za realizację tego zadania.

Warto w tym momencie podkreślić, że legendarny wigor polskiego króla i jego progenitura z nieprawego łoża, znacząco wpłynęły na muzykę polską w zupełnie innym kontekście. Otóż Amantine Aurore Dupin - bo tak naprawdę nazywała się George Sand, związana przez ok. 9 lat z najwybitniejszym polskim kompozytorem, Fryderykiem Chopinem - była córką napoleońskiego oficera Maurycego, wnuczką Aurory Saskiej i wreszcie prawnuczką marszałka Francji, Maurycego Saskiego, nieślubnego syna Augusta II Mocnego.

Ale – wracając do żarskiego baroku – kapela pod batutą Telemanna uatrakcyjniała dworskie koncerty, bale i biesiady, uświetniała polowania, uroczystości świeckie i kościelne. Młody kompozytor dbał o muzyczną oprawę mszy, odprawianych w kaplicy zamkowej i głównym kościele miejskim; pełnił funkcję dyrygenta oraz grał na miejscowych organach, wyremontowanych w 1668 r. przez miejscowego organmistrza, Adama Caspara, brata słynnego we Włoszech budowniczego organów, Eugenio Caspariniego. Tak zaabsorbowany pracą artysta znalazł jednak czas, by się zakochać...

Enkelin von Marie-Aurore de Saxe und schließlich Urenkelin des Marschalls von Frankreich, Maurice de Saxe, dem illegitimen Sohn Augusts des Starken.

Kommen wir aber zurück zum Sorauer Barock; die Hofkapelle unter Telemanns Leitung verschönerte Hofkonzerte, Bälle und Feste, verlieh jagdlichen, weltlichen und kirchlichen Feiern Glanz. Der junge Komponist sorgte für die musikalische Umrahmung der Messen in der Schlosskapelle und der Hauptkirche der Stadt; er fungierte als Kapellmeister und spielte auf der hiesigen Orgel, die 1668 vom örtlichen Orgelmeister Adam Caspar, dem Bruder des in Italien berühmten Orgelbauers Eugenio Casparini, renoviert worden war.

Obwohl von der Arbeit sehr in Anspruch genommen, fand der Künstler dennoch Zeit, sich zu verlieben...

Georg Philipp warb lange Zeit um Amalia Louise; erst als er eine Stelle in Eisenach erhielt, kam es zur Heirat. Von seinem neuen Dienstherrn, dem Herzog von Sachsen-Eisenach (der Künstler hatte sich inzwischen wegen des schwindenden Interesses Erdmanns II. an seinem Werk von seiner früheren Wirkungsstätte verabschiedet), bekam Telemann die Erlaubnis, noch einmal nach Sorau (Żary) zu reisen, um dort mit seiner Verlobten vor den Altar zu treten, mit dem Versprechen, nach der Hochzeit an den Eisenacher Hof zurückzukehren.

Sorau. Blick durch die Altstadt.

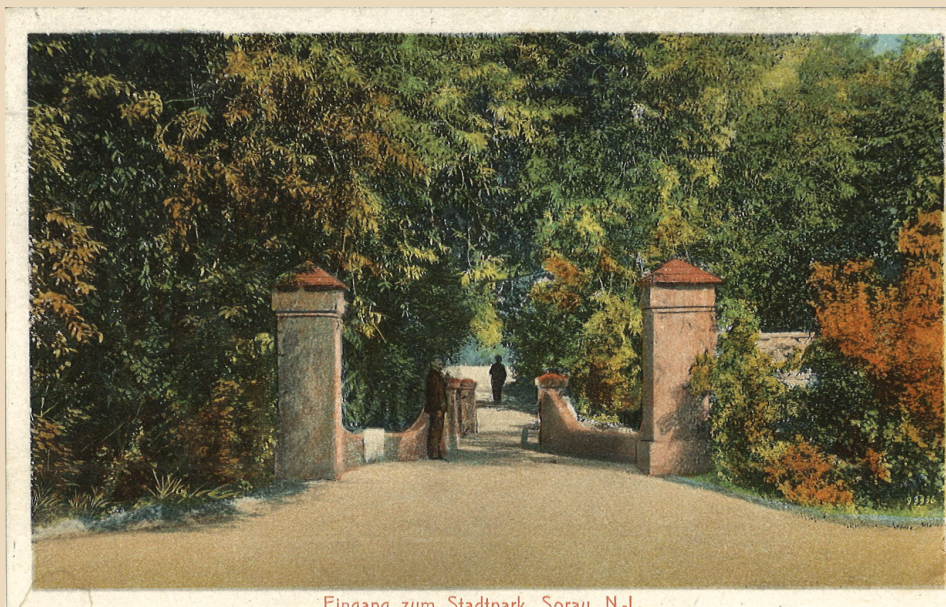
Wieża zamkowa / Schlossturm

Georg Philipp długo zabiegał o rękę Amalii Louise; dopiero gdy otrzymał posadę w Eisenach, doszło do zawarcia związku małżeńskiego. Od swego kolejnego pracodawcy, księcia von Sachsen-Eisenach (ponieważ w międzyczasie artysta pożegnał się z dotychczasowym miejscem pracy z uwagi na słabnące zainteresowanie Erdmanna II jego twórczością), Telemann otrzymał zgodę na ponowny wyjazd do Żar, aby stanąć tam ze swoją narzeczoną przed ołtarzem, przy czym musiał zobowiązać się do powrotu po ślubie na dwór w Eisenach.

Das junge Paar heiratete, doch ihr Glück währte nicht lange. Am 20. Januar 1711, kurz nach der Geburt der ersten Tochter Maria Wilhelmina Eleonora, verstarb Telemanns Frau am 14. Januar 1711.

Die Verbindungen des Komponisten zu Sorau (Żary) wurden schließlich abgebrochen, aber der Einfluss der polnischen Folklore auf Telemanns Werke blieb zeitlebens stark und bedeutend. Das polnische Element ist in ihnen sichtbar und spürbar, und der Maestro trug viel dazu bei, obwohl er nur kurze Zeit mit Polen verbunden war, den polnischen Kompositionsstil ebenso bekannt und beliebt zu machen wie andere, die zu dieser Zeit in Europa in Mode waren. Friedrich Wilhelm Marpurg, ein deutscher Musiktheoretiker, -kritiker und Komponist, der im 18. Jahrhundert lebte, schrieb: *Es werden nur der italienische und der französische Schreibstil anerkannt. Sollte man zu diesen beiden Stilen nicht auch den polnischen Stil hinzufügen, der uns erst durch Herrn Telemann bekannt geworden ist (...) Wir haben also drei grundlegende musikalische Stile: den italienischen, den französischen und den polnischen* ("Der critische Musicus an der Spree", Berlin 1750).

Stilistische Bezüge zur polnischen Volksmusik sind in vielen von Telemanns Musikwerken präsent: Violinsonaten, die Partie polonaise (Polnische Suite), die so genannten Polnischen Konzerte für vier Violinen (die ungewöhnliche Beset-

Eingang zum Stadtpark, Sorau, N.-L.

Wejście do parku miejskiego / Eingang zum Stadtpark

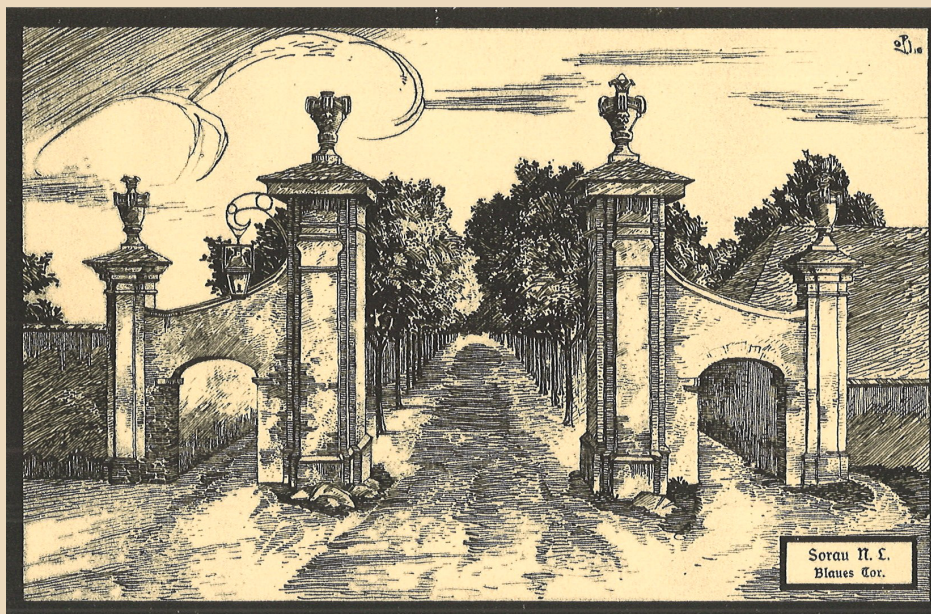
Młodzi zawarli związek małżeński, ale ich szczęście nie trwało długo. Dnia 20 stycznia 1711 roku, krótko po urodzeniu córeczki Marii Wilhelminy Eleonory, dnia 14 stycznia 1711, żona Telemanna umarła.

Związki kompozytora z Żarami ostatecznie zostały zerwane, jednak wpływy polskiego folkloru na twórczość Telemanna pozostawały silne oraz istotne przez całe życie artysty. Pierwiastek polski jest w nich widoczny i odczuwalny, a mistrz, choć był z Polską związany dość krótko, wiele uczynił, by polski styl komponowania stał się na równi znany i popularny z innymi modnymi wówczas w Europie.

zung ist eine Anspielung auf die Zusammensetzung polnischer Violinkapellen) oder die sechs Partiten (Suiten) „alla polacca“ für Violine, Traversflöte und Basso continuo.

Die Konzertreihe "Sommer mit Telemann" soll nicht nur für einen Musiker von europäischem Rang werben, der mit Żary verbunden ist, sondern auch interessante Orte in der Stadttopographie bekannt machen. Einer dieser Orte ist die kleine Kirche der Heiligen Apostel Peter und Paul.

Sie wurde zwischen Mitte und Ende des 13. Jahrhunderts an der Stelle eines älteren, 1207 erwähnten Sakralbaus errichtet und im 15. Jahrhundert im spätgoti-

Błękitna Brama / Blaues Tor

Friedrich Wilhelm Marpug, niemiecki teoretyk muzyki, krytyk i kompozytor żyjący w XVIII wieku pisał: *Uznaje się tylko włoski i francuski styl pisania. Czy do tych dwóch stylów nie powinniśmy jeszcze dodać stylu polskiego, który stał się u nas znany dopiero dzięki panu Telemannowi (...) Mamy zatem trzy podstawowe style muzyczne: włoski, francuski i polski* („Der critische Musicus an der Spree”, Berlin 1750).

Stylistyczne nawiązania do polskiej muzyki ludowej obecne są w wielu napisanych przez Telemanna utworach: sonatach skrzypcowych, *Suicie polskiej* *Partie polonaise*, tzw. Koncertach polskich na czworo skrzypiec (nietyпова obsada jest

schen Stil umgebaut, wahrscheinlich im Zusammenhang mit dem Bevölkerungszuwachs in der Vorstadt. Zu Beginn des 17. Jahrhunderts, also noch vor dem verheerenden Dreißigjährigen Krieg, befand sich das Gebäude wahrscheinlich in einem schlechten Zustand, so dass Ende des 17. und Anfang des 18. Jahrhunderts eine Sanierung durchgeführt wurde, die vor allem das Kirchenschiff betraf und bei der die Umfassungsmauern erhöht und die Kirche mit einem barocken Gewölbe versehen wurde. Weitere Reparaturarbeiten, dieses Mal vor allem an den Dächern, wurden 1834 durchgeführt. 1930 wurde das Innere renoviert, aber während des Zweiten Weltkriegs wurde die Kirche aufge-

Wejście do parku miejskiego / Eingang zum Stadtpark

nawiązaniem do składu polskich kapel skrzypcowych), czy sześciu Partitach (suitach) „alla polacca” na skrzypce, flet traverso i basso continuo.

Lato z Telemannem, prócz promowania muzyki europejskiej sławy, związanego z Żarami, służyć ma popularyzacji interesujących miejsc w topografii miasta. Jednym z nim jest niewielki kościółek pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła.

Wzniesiony między połową a końcem XIII stulecia, na miejscu starszej budowli sakralnej, wzmiankowanej w 1207 roku, w XV wieku został poddany przebudowie, zrealizowanej w stylistyce późnego gotyku, zapewne w związku z powiększaniem się liczby ludności

geben. Nach der Sanierung in den 1970er Jahren wurde sie wieder in Betrieb genommen und ist heute Schauplatz für künstlerische und kulturelle Veranstaltungen, ist auch ein Ort der religiösen Verehrung.

Der Musikpavillon im Park, der zu der Schlossanlage gehört, ist einer der schönsten Höhepunkte des revitalisierten Areals, das thematisch gegliedert ist und verschiedene Kompositionstypen aufweist: regelmäßig und naturalistisch, mit kleiner Architektur und vielen Begleitbauten.

Die zum Park gehörende Kastanienallee, die auf beiden Seiten von einer Mauer begrenzt ist, wurde in der Achse des Promnitz-Schlusses angelegt und mit diesem durch eine

na przedmieściu. Na początku XVII wieku, a więc jeszcze przed wyniszczającą wojną trzydziestoletnią, budynek był prawdopodobnie w złym stanie, toteż na przełomie XVII i XVIII wieku przeprowadzono remont, obejmujący przede wszystkim nawę, podczas którego podwyższono mury obwodowe oraz założono barokowe sklepienie. Kolejne prace naprawcze, tym razem obejmujące głównie dachy, przeprowadzono w 1834 roku. W 1930 roku wyremontowano wnętrze, ale w czasie drugiej wojny światowej kościół opuszczono. Do użytku przywrócony został po remoncie z lat 70-tych XX wieku, obecnie zaś stanowi scenerię artystycznych i kulturalnych wydarzeń, jest również miejscem kultu religijnego.

Altana muzyczna w parku, należącym do założenia zamkowo-pałacowo-parkowego, to jeden z piękniejszych akcentów zrewitalizowanego obszaru, podzielonego tematycznie, reprezentującego różne typy kompozycji: regularną i naturalistyczną, z małą architekturą i wieloma budynkami towarzyszącymi. Należąca do parku aleja kasztanowa, ograniczona z obu stron murem, wytyczona została na osi Pałacu Promnitzów i łączyła się z nim dekoracyjnym mostkiem, przerzuconym przez rzeczkę Żarkę, oraz zamykała tzw. Bramą Błękitną, wzniesioną w 1708 r. w duchu baroku. Od głównej alei kasztanowej w kierunku zachodnim zakomponowano naturalistyczny park w typie angielskim,

dekorative Brücke über den kleinen Fluss Żarka (Sore) verbunden; durch das 1708 im Geiste des Barocks erbaute so genannte Blaue Tor wurde diese Allee abgeschlossen.

Von der Kastanienallee aus wurde im Westen ein naturalistischer Park nach englischem Vorbild und im Osten ein regelmäßiger Garten nach französischem Vorbild angelegt. Im Westen führte eine Allee zu dem barocken Gartenpavillon, dem sogenannten Winzerhäuschen, das auf einem achteckigen Grundriss erbaut wurde und auf einem Hügel, dem Weinberghügel, stand, der die gesamte Anlage überragte und an dessen Hängen Weinberge angelegt waren. Außer den Weinbergen gab es in diesem Gebiet auch eine Brauerei, deren Überreste bis heute erhalten sind, während der Teil im Norden von der bereits erwähnten mittelalterlichen Kirche der Heiligen Apostel Peter und Paul mit ihrem Friedhof begrenzt wurde. Der regelmäßig angelegte Teil des französischen Gartens war mit dem hier errichteten sogenannten Lustschloss verbunden. Im Norden wurde dieser Teil durch eine Lindeallee abgeschlossen, die vom Schlossvorwerk, das die Residenz versorgte, zum Lustschloss führte, das durch ein Ziertor mit ihm verbunden war.

a w kierunku wschodnim – regularny ogród w typie francuskim. W kierunku zachodnim wiodła aleja, prowadząca do barokowego pawilonu ogrodowego zwanego Domkiem Winiarza, wzniesionego na planie ośmioboku, usytuowanego na wzniesieniu - Winnym Wzgórzu, górującym nad całym założeniem, na którego stokach założono winnice. Prócz winnic, w okolicy powstał także browar, którego zabudowania przetrwały do czasów obecnych, od północy zaś tę część ograniczał wspomniany wyżej średniowieczny kościół pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła wraz z cmentarzem. Regularnie zakomponowaną część ogrodu francuskiego powiązano z wzniesionym tu tzw. Pałacem Letnim. Od północy tę część zamykała aleja lipowa, wiodąca do zespołu folwarcznego, zaopatrującego rezydencję, do pałacu letniego, z którym łączyła się dekoracyjną bramą.

Kościół farny, pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żarach, należy do najstarszych najcenniejszych zabytków miasta. Gotycka świątynia góruje nad zabudową starówki, stanowiąc istotny akcent w jego panoramie. Wzniesiona w miejscu późnoromańskiego kościoła, przetrwała mimo kataklizmów, jakich wielokrotnie doświadczyło miasto podczas burzliwych stuleci.

Przed zbudowaniem żarskiego ratusza, ten właśnie kościół stanowił miejsce obrad rady miejskiej, tutaj też odbywały się zebrania ogółu mieszczan. II wojna

Die Pfarrkirche, die Herz-Jesu-Kirche in Żary, ist eines der ältesten und wertvollsten, historischen Bauwerke der Stadt. Die gotische Kirche überragt die Altstadt und ist ein wichtiger Bestandteil des Stadtbildes. Sie wurde an der Stelle einer spätromanischen Kirche errichtet und hat trotz vieler Katastrophen überdauert, denen die Stadt im Laufe der turbulenten Jahrhunderte wiederholt ausgesetzt war.

Vor dem Bau des Rathauses von Żary diente diese Kirche als Versammlungsort für den Stadtrat, auch die Bürgerschaft der Stadt hielt hier ihre Versammlungen ab. Der Zweite Weltkrieg verursachte schwere Schäden an der Kirche, und erst 1984 wurde der Wiederaufbau abgeschlossen, so dass sie wieder den Gottesdiensten der römisch-katholischen Pfarrgemeinde dienen kann. Erwähnenswert ist, dass der Autor des Kreuzweges in der Kirche der bedeutende Künstler Jan Stanisław Antosz ist, dessen Name seit 2024 von dem Kunstaussstellungssalon in Żary getragen wird.

Das prächtigste und spektakulärste Bauwerk in der Hauptstadt der polnischen Lausitz ist die Schlossanlage, eine schillernde und riesige Residenz, die von den Familien Dewin, Pack, Biberstein und Promnitz erbaut und erweitert wurde.

światowa spowodowała poważne uszkodzenie świątyni i dopiero w 1984 roku ukończono jego odbudowę, dzięki czemu może ponownie służyć celom kultowym parafii rzymsko-katolickiej. Wart podkreślenia jest fakt, że autorem Drogi Krzyżowej w świątyni jest wybitny artysta, Jan Stanisław Antosz, którego miano od 2024 roku nosi Salon Wystaw Artystycznych w Żarach.

Najokazalszym i najbardziej spektakularnym zabytkiem stolicy Polskich Łużyc jest zespół zamkowo-pałacowo-ogrodowy, olśniewająca i gigantyczna rezydencja, wznoszona i rozbudowywana przez rody Devinów, Packów, Bibersteinów oraz Promnitzów.

Ukoronowaniem Lata z Telemannem w 2024 jest triumfalny powrót inicjatywy na dziedziniec Pałacu Promnitzów, aby w tym imponującym entourage'u finalizować artystyczne przedsięwzięcie, które na trwałe zdążyło już zagościć w kalendarzu kulturalnym Żar.

To wyjątkowe miejsce jest idealną scenerią dla artystycznych przedsięwzięć! Potencjał, który w nim tkwi, jest szansą i zarazem wyzwaniem, gwarantującym chlubne miejsce w historii miasta.

Der Höhepunkt des «Sommers mit Telemann 2024» ist die triumphale Rückkehr der Initiative in den Hof des Promnitz-Schlusses, um in dieser beeindruckenden Kulisse ein künstlerisches Vorhaben zu vollenden, das bereits zu einem festen Bestandteil des kulturellen Kalenders von Żary geworden ist.

Dieser einzigartige Ort ist der ideale Rahmen für künstlerische Unternehmungen! Sein Potenzial ist Chance und Herausforderung zugleich und garantiert einen stolzen Platz in der Geschichte der Stadt.

www.telemann.com.pl